

Innehållsförteckning

Översiktlig information	3
Allmänna försäkringsvillkor	9
Vilka fordon villkoren gäller för	9
Vilka bestämmelser som gäller medlemskap ..	9
Vilka bestämmelser som gäller för innehav av fordon	9
Vad som ingår i försäkringen	9
Var försäkringen gäller	10
Hur fordonet får brukas	10
Självrisker	10
Trafikförsäkring	11
Självrisker	12
Egendomsskydd	14
Vad som ingår i egendomsskyddet	14
Vilken egendom som är försäkrad	14
Vem försäkringen gäller för	14
Brandförsäkring	15
Glasrutförsäkring	16
Stöldförsäkring	16
Vagnskadeförsäkring	18
Korttidsförsäkring	20
Uppställningsförsäkring	21
Renoveringsförsäkring	22
Lagerförsäkring	23
Översvämning	23
Gemensamma aktsamhetskrav för egendomsskyddet	24
Hur vi värderar och ersätter din skadade egendom	24
Räddningsförsäkring	26
Persontransporter	26
Fordonstransporter	26
Hämtning av fordonet	27
Hyrbilsförsäkring vid utlandsskada	28
Rättsskyddsförsäkring	29
Särskilda villkor i MHRF-försäkringen ..	32
Moped, tung lastbil, buss	32
Traktor	33
Fordon som ska bevaras i orenoverat skick ..	33
Fordon modifierade/ombyggda efter historisk förebild	34
Blivande klassiker	35

Allmänna bestämmelser	36
Information om Folksam's behandling av personuppgifter	36
Skaderegistrering	36
Avtalet och premien	36
Dubbelförsäkring	39
Återkrav	40
Lag, garanti, eller annan försäkring	41
Krigsskador	41
Atomskador	41
Dambrott	41
Om skada inträffar	42
Vid frågor om försäkring eller skador ..	44
Vi vill att du ska vara nöjd	45
Kontaktinformation	47

Översiktlig information

Före den egentliga villkorstexten får du i det här avsnittet en översiktlig information om hur försäkringen gäller.

Detta häfte innehåller de försäkringsvillkor som gäller för MHRF-försäkring. MHRF-försäkringen har utvecklats i samarbete mellan MHRF (Motorhistoriska Riksförbundet) och Folksam, som är försäkringsgivaren.

När vi i villkoren använder orden ”du”, ”din” menar vi – om inte annat sägs – både försäkringstagaren och var och en av övriga försäkrade personer. Med ”vi” och ”oss” avses försäkringsgivaren, det vill säga Folksam.

Försäkringsgivare är Folksam ömsesidig sakförsäkring, organisationsnummer 502006-1619, Adress: 106 60 Stockholm. Telefon: 08-772 60 00. Folskams verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen och vår marknadsföring följer svensk lag.

Folksam ömsesidig sakförsäkring tillhandahåller i huvudsak försäkring för boende, motorfordon och båtar. Omfattningen av din försäkring framgår av försäkringsvillkoren. Dessa och informationen tillhandahålls på svenska och all kommunikation mellan dig och oss sker på svenska. Om inte annat avtalats är försäkringstiden ett år.

Ångerrätt

När du tecknar försäkring genom ett distansavtal eller hemförsäljning har du enligt distans- och hemförsäljningslagen rätt att ångra köpet inom 14 dagar. Tiden räknas från det att avtalet ingåtts och du fått information och avtalsvillkor eller vid distansavtal eller information om ångerrätt med ångerblankett vid hemförsäljning. När hemförsäljningsavtal ingås eller när du lämnar oss ett anbud lämnar vi dig samtidigt en handling där du informeras om din ångerrätt och en ångerblankett. Om du ångrar dig måste du lämna eller sända ett meddelande till oss. Vi har då rätt att kräva premie för den tid försäkringen var gällande samt ersättning för skäliga kostnader enligt lagen.

Uppsägning av försäkring i förtid

Du kan säga upp försäkringen under försäkringstiden till exempel om behovet av försäkringen upphör eller liknande omständighet inträffar. Du får också säga upp försäkringen vid skada att upphöra inom 14 dagar, se punkten 114 i Allmänna bestämmelser.

Försäkringspremie

Premien för din försäkring framgår av försäkringsbesked och premiefaktura. På premiefakturan finns också

uppgift om sista dag för betalning. Vid premieberäkning tar vi hänsyn till olika faktorer, bland annat vilket fordon du har och fordonets ålder, din ålder.

Har premie lämnats i en offert gäller premieuppgiften enligt vad som sägs i offerten eller annars avtalats. Du kan läsa mer om reglerna för premiebetalning i avsnittet Avtal och premie punkterna 111-126.

Du måste svara på vårt erbjudande om försäkring senast inom en vecka efter att vi avsänt erbjudandet.

Försäkringsvillkoren och försäkringsbrevet

Detta är översiktlig information. Vi vill därför understryka att det alltid är försäkringsbeskedet och de fullständiga försäkringsvillkoren som bestämmer innehållet i ditt försäkringsskydd

Ditt försäkringsbesked visar vilket skydd du har. Där finns också uppgift om försäkringstidens längd, premie, särskilda villkor med mera. Det är försäkringsbeskedet och försäkringsvillkoren som tillsammans utgör avtalet mellan dig och oss.

Omfattning

Du kan försäkra ditt fordon med olika omfattning på skyddet. Vad som ingår i din försäkring framgår av försäkringsbeskedet.

Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i EES-länderna samt i övriga länder som är anslutna till systemet med grönt kort. Försäkringen gäller även under transport mellan dessa länder.

Trafikförsäkringen gäller alltid i hela världen enligt Trafikskadelagen för skada som i följd av trafik med svenskregistrerat fordon tillfogas svensk medborgare eller den som har sin hemvist i Sverige.

Egendomsskyddet samt rättsskydd och räddning är på resa utomlands begränsat till 60 dagar per försäkringsår. Beträffande korttids-, lager- och renoveringsförsäkring är skyddet begränsat till Sverige. Se punkterna 37-40 samt 46-56.

Hur fordonet får brukas

Fordonet ska ägas och brukas för personligt nöje i hobbysyfte och får således inte användas som bruksfordon. Se punkten 6.

Självrisker

Självriskerna varierar beroende på vilken del av försäkringen som berörs. Självriskerna framgår av ditt försäkringsbesked. Särskilda självrisker gäller i vissa fall. Dessa finns angivna under respektive avsnitt i försäkringsvillkoret.

Trafikförsäkring

Du är skyldig att teckna en trafikförsäkring för ditt fordon. Det är ägaren som ska fullgöra den plikten. Det är också ägaren som ska vara registrerad i bilregistret. Trafikförsäkringen ersätter personskador och vissa egendomsskador enligt reglerna i trafikskadelagen. Observera att trafikförsäkringen inte gäller för skador på ditt egna fordon. Din trafikförsäkring gäller inte heller för skada på egendom som du transporterar med fordonet.

Trafikförsäkringen gäller normalt utan självrisk. I vissa fall kan särskild självrisk bli aktuell, se punkt 11 trafikförsäkring.

Egendomsskydd

Om trafikförsäkringen kompletteras med egendomsskydd är det försäkringstagarens eget ekonomiska intresse, som ägare till det försäkrade fordonet som försäkringen gäller för. Skulle det visa sig att det är någon annan än försäkringstagaren eller dennes make/registrerad partner eller sambo folkbokförd och bosatt på samma adress som försäkringstagaren som äger fordonet gäller inte egendomsskyddet och någon ersättning kan inte betalas vid inträffad skada.

Egendomsskyddet ersätter skador på fordonet och utrustning som hör till den. Vad de olika delarna av egen-

domsskyddet omfattar kan du se i punkterna 13-58. I punkterna 59-64 anger vi hur vi värderar och ersätter skador på din egendom.

Tillbehör och annan utrustning som inte hör till fordonet eller som det inte är normalt att ha i eller på samlarfordonet ingår inte. Personliga tillhörigheter ingår inte heller. Normal tidstypisk utrustning i enlighet med ansökan, besiktningssprotokoll och fotografier ingår, se punkt 113.

Begränsningar i egendomsskyddet

Här nedan anger vi de viktigaste begränsningarna i egendomsskyddet. Det finns fler begränsningar än de vi nämner här. Vi betonar att det är vad som står i den egentliga villkorstexten som gäller.

- **Självrisk.** De självrisker som normalt gäller står i försäkringsbeskedet. I vissa fall gäller särskild självrisk till exempel
 - om någon annan än du, medlem av din familj eller annan person som själv har gällande MHRF-försäkring kört fordonet vid skadetillfället
 - vid stöld av fordon som inte varit låst med godkänt lås.
- **Begränsningar** gäller vid vissa trafikbrott, till exempel rattfylleribrott eller körning utan giltigt körkort, och vid deltagande i tävlingar.

- Begränsningar gäller också om fordonet används för övningskörning.
- På resa utomlands är egendoms-skyddet samt rättsskydd och räddning begränsat till 60 dagar per försäkringsår.
- Ersättning för skadad eller stulen utrustning som är normal och tids-typisk för fordonet ersätts.
- Viktiga aktsamhetskrav, som du måste följa för att inte riskera avdrag på skadeersättningen
 - använd endast godkänd motor- eller kupévärmare
 - lås fordonet när du lämnar det.
 Förvara avmonterad utrustning i låst garage eller annan låst lokal som ingen obehörig har tillgång till.
- Försäkringen och premien bygger på de uppgifter som du lämnat till oss. Om uppgifterna inte är riktiga eller om förhållandena ändras, ska du snarast anmäla detta till MHRF.

Räddningsförsäkring

Försäkringen ersätter person- och fordonstransporter i samband med vissa nödsituationer.

Begränsningar i Räddningsförsäkringen

Vi betalar inte kostnader för förarens hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit. Detsamma gäller för passage-

rare. Vi betalar inte heller kostnader som uppstått om orsaken till driftstoppet är bränslebrist, se punkten 68.

Begränsningar enligt allmänna bestämmelser

Du ska utan oskäligt dröjsmål anmäla till oss om ett förhållande som angivits i avtalet och som är av väsentlig betydelse för risken ändras. Om anmälan inte sker riskerar du avdrag på ersättningen, se punkten 119.

Vi betalar inte för skada som leverantör eller annan svarar för enligt lag, garanti eller liknande åtagande såvida du inte kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta, se punkten 131.

Du ska anmäla försäkringsfall till oss så snart som möjligt och medverka till utredningen av försäkringsfallet. Om du försummar detta riskerar du avdrag på ersättningen, se punkterna 139.

Aktsamhetskrav

På några ställen i häftet finns regler om vad du ska göra för att om möjligt förhindra skador. Vi kallar det aktsamhetskrav. Du gör klokt i att gå igenom dessa, eftersom du kan få avdrag på skadeersättningen eller ingen ersättning alls om du bryter mot kraven. För att du lättare ska finna de olika aktsamhetskrav som

gäller har vi markerat dessa delar av villkorstexten. Vid aktsamhetskraven finns också bestämmelser om avdrag på ersättningen om du inte följer kraven.

Här nedan följer några viktiga aktsamhetskrav. Det finns fler aktsamhetskrav än de vi nämner här. Vi betonar att det är vad som står i den egentliga villkorstexten som gäller.

Aktsamhetskrav gäller

- Vid montering av elektriska kablar, bränsleledningar med mera samt för att värma eller torka fordonet, se punkt 18 brandförsäkring.
- För egendom som inte är fast monterad, se punkt 25 stöldförsäkring.
- För hur fordonet ska låsas eller hur nyckel får förvaras med mera se punkt 27 stöldförsäkring.
- För service och underhåll på fordonet samt skötsel av fordonets kylsystem, se punkt 18 brandförsäkring.
- Genom att du ska se till att fordonet inte körs när körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman, se punkt 32 vagnskadeförsäkring och punkt 69 räddningsförsäkring.
- Genom att du ska se till att bilen inte körs av förare som saknar giltigt körkort eller kan göra sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri, se punkt 57 Gemensamma Aktsam-

hetskrav för egendomsskyddet och punkt 69 räddningsförsäkring.

- Genom att du ska se till att lärare/elev vid övningskörning uppfyller de krav som gäller, se punkt 57 Gemensamma Aktsamhetskrav och punkt 69 räddningsförsäkring.

Nedsättningsregler

Om du bryter mot något av aktsamhetskraven i punkterna 18, 25, 34, 43 och 92 gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarigare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som förekommit och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. När det gäller aktsamhetskravet i punkten 27 görs avdraget i form av förhöjd självrisk.

Om du bryter mot något av aktsamhetskraven i punkterna 38, 49, och 69 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersätt-

ning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig.

Om du bryter mot något av kraven i punkterna 135-138 och försummelsen medför skada för oss kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Vid ringa oaktsamhet görs inget avdrag.

Om du uppsåtligen eller av oaktsamhet eftersatt din upplysningsplikt eller anmälningsplikt enligt punkterna 117 respektive 118 kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för vår bedömning av risken, det uppsåt eller den oaktsamhet som har förekommit och övriga omständigheter.

Vi kan göra avdrag på ersättningen även vid framkallande av försäkringsfall. Vid uppsåtligt framkallande utgår ingen ersättning. Vi kan även göra avdrag på ersättningen vid åsidosättande av räddningsplikten eller vid lämnande av oriktiga uppgifter med mera vid skaderegleringen.

Rättsskydd

Vi ersätter dina advokat- och rättegångskostnader om du i egenskap av ägare, förare eller brukare av fordonet råkar i tvist. Det finns dock vissa undantag och begränsningar.

Begränsningar

i rättskyddsförsäkringen

Försäkringen gäller inte för tvister som vid en rättslig prövning ska handläggas som så kallade småmål (värdet av vad som yrkas understiger ett halvt prisbasbelopp).

Försäkringen gäller inte heller för brottmål, där misstanken eller åtalet till någon del avser uppsåtliga eller grovt vårdslösa gärningar, till exempel rattfylleri, grovt rattfylleri eller olovlig körning.

Försäkringen ersätter endast sådana kostnader som är nödvändiga och skäliga och beträffande arvode till ombud och försvarare högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt. Vi ersätter inte kostnader som du kunde ha fått ersatt av staten eller av motpart. Högsta ersättningsbelopp är 100 000 kronor. Ytterligare begränsningar finns, se till exempel punkterna 79, 85-87 i försäkringsvillkoren.

Vi vill att du ska vara nöjd

Sist i villkorshäftet hittar du adresser och telefonnummer om du vill framföra klagomål.

Allmänna försäkringsvillkor

Vilka fordon villkoren gäller för

1. Villkoren i detta häfte gäller MHRF-försäkring för samlarfordon som tecknats av medlem i klubb ansluten till Motorhistoriska Riksförbundet (MHRF).

Med samlarfordon avses fordon som är sådant som det var när det lämnade tillverkaren, oavsett det är renoverat eller har bevarats utan renovering, och som i hobbysyfte ägs av medlem i MHRF-ansluten klubb. Om fordonet modifierats ska modifieringen vara tidstypisk för fordonstypen och gjord för minst 20 år sedan. Tillhör ska vara tidstypiska och i ett utförande som fanns att tillgå för minst 20 år sedan. Förändringar som görs sedan försäkring tecknats, och som väsentligt påverkar fordonets värde eller karaktär av samlarfordon, ska anmälas till MHRF som sedan prövar om fordonet fortfarande uppfyller kraven.

Vilka bestämmelser som gäller medlemskap

2. MHRF-försäkring kan endast tecknas för fordon som ägs av fysisk person, som är medlem i MHRF-ansluten klubb. Undantag kan göras för vissa juridiska personer, som hembygdsföreningar och museer.

Om ditt medlemskap i den klubb där din försäkring är registrerad avslutas, upphör också din MHRF-försäkring. Egendomsskyddet upphör att gälla 14 dagar efter det att vi skriftligen meddelat dig uppsägning. Trafikförsäringen sägs upp nästkommande huvudförfallodag då du, om möjligt, erbjuds annan försäkring i Folksam. Om du byter klubb måste du anmäla detta till MHRF.

Vilka bestämmelser som gäller för innehav av bruksfordon

3. Ägaren ska vid sidan av sitt samlarfordon ha tillgång till ett bruksfordon. Saknas sådant kan en dispensansökan för Folksam räkning godkännas av MHRF. Kravet på innehav av bruksfordon (eller godkänd motivering till avsaknad av sådant) kvarstår så länge den tecknade MHRF-försäkringen gäller.

Vad som ingår i försäkringen

4. Ditt fordon kan försäkras med olika omfattning av skyddet. Vad som ingår i din försäkring framgår av försäkringsbeskedet. Nedan kan du se vilka omfattningsalternativ som finns.

- Helförsäkring
- Uppställningsförsäkring

- Renoveringsförsäkring
- Lagerförsäkring
- Rullande renovering

Var försäkringen gäller

5. Försäkringen gäller i EES-länderna samt i de övriga länder som är anslutna till systemet med grönt kort. Försäkringen gäller även under transport mellan dessa länder.

Trafikförsäkringen gäller alltid i hela världen enligt trafikskadelagen (TSL) för skada som i följd av trafik med svenskregistrerat fordon tillfogas svensk medborgare eller den som har sin hemvist i Sverige.

Egendomsskyddet samt rättsskydd och räddning är utomlands begränsat till 60 dagar per försäkringsår. Vid behov kan MHRF efter skriftlig ansökan lämna dispens.

Korttids-, lager- och renoveringsförsäkring enligt punkterna 37-40 och 46-55 gäller dock bara i Sverige. Beträffande renoveringsförsäkring kan skyddet utökas om du behöver föra fordon eller fordonsdelar utomlands om MHRF för Folksam räkning i förväg skriftligen beviljat utökat skydd.

Hur fordonet får brukas

6. Fordonet ska ägas och brukas för personligt nöje i hobby syfte och får således inte användas som bruksfordon. Någon begränsad körsträcka per försäkringsår tillämpas inte.

Detta innebär bland annat att:

- fordonet får inte användas för körning till och från arbetsplats eller liknande brukskörningar
- fordonet får inte användas som ersättningsfordon för ett normalt bruksfordon.

Du är skyldig att på begäran av Folksam eller MHRF lämna uppgift om fordonets aktuella vägmätarställning och förklaring till anmärkningsvärt högre körsträcka än som kan antagas följa av din hobbyverksamhet. MHRF kan kräva att årligen få kopia på Svensk Bilprovnings protokoll med uppgift om körsträcka.

Självrisker

7. Självriskerna varierar beroende på vilket slags fordon och vilken försäkringsform det är frågan om. De självrisker som gäller i ditt fall ser du i försäkringsbeskedet. Ibland gäller *särskilda självrisker*. Dessa finns angivna under respektive avsnitt i detta villkor.

Trafikförsäkring

8. De bestämmelser som gäller för trafikförsäkringen finns i Trafikskadlagen (TSL). Trafikförsäkringen gäller för skador i följd av trafik med det försäkrade fordonet till exempel för personskador och skador på annans egendom utanför fordonet.

Din trafikförsäkring gäller inte för skador på ditt eget fordon eller på egendom i detta.

Högsta ersättningsbelopp är 300 miljoner kronor.

9. Vi åtar oss att betala en del skadestånd utöver vad som följer av TSL:

- a** Skadade kläder och andra tillhörigheter som skadad förare, passagerare eller annan person hade på sig när skadan hände. Vi ersätter inte skador på eller förlust av värdeföremål som till exempel kameror, ringar och smycken och inte pengar eller värdehandlingar. Högsta ersättning är 0,5 prisbasbelopp per person.
- b** Skada på egendom utanför fordonet även om den som drabbats av skadan varit medvållande. Den här utvidgade rätten till ersättning gäller inte vid skada
 - på motordrivet fordon eller tillkopplat släp
 - på spårbundet fordon

- på egendom som transporteras med fordon som nämns ovan
- på egendom som tillhör försäkringstagaren eller det försäkrade fordonets brukare eller förare
- om egendomens ägare varit grovt vårdslös eller orsakat skadan med uppsåt.

Högsta ersättning är 0,25 prisbasbelopp per person.

10. Vi förhandlar med den som kräver ersättning och vid rättegång betalar vi dina rättegångskostnader i den utsträckning de är skäliga och överensstämmer med vårt intresse i rättegången. Vi är inte bundna av att du, utan godkännande av oss, tar på dig skulden för en skada, godkänner ersättningskrav eller betalar ersättning. Vi betalar högst det belopp som motsvarar den trafikskadeersättning som den skadade skulle kunnat få enligt TSL.

Om någon drabbats av personskada där ersättningen ska lämnas från trafikförsäkringen betalar vi också ersättning för vissa ombudskostnader som den skadade har vid den utomrättsliga skaderegleringen i Folksam. Ersättning för ombudskostnader omfattar ombudets skälig tidsåtgång för nödvändiga åtgärder i ärendet och högst enligt den timkostnads-

norm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet respektive enligt brottmålstaxan. Vid bedömningen av vilka ombudskostnader som kan betalas tillämpas den av Sveriges advokatsamfund och Sveriges Försäkringsförbund gemensamt utarbetade promemorian om fördelning av arbetsuppgifter mellan skadereglerare och ombud i personskadeärenden. Vi betalar inte ombudskostnader som har samband med Försäkringskassans handläggning eller prövning av ärendet eller med prövning i förvaltningsdomstol, om vi inte särskilt åtagit oss detta. Vi inhämtar och betalar den medicinska utredningen i ärendet. Vi betalar inte ersättning för ytterligare sådan utredning, om vi inte särskilt åtagit oss detta. Beträffande vilka ombud som får anlitas gäller samma regler som för Rättsskydd, punkt 82.

Den som kan ha rätt till statlig rättshjälps ska i första hand ansöka om sådan. Vi betalar inte de kostnader som skulle ha betalats med allmänna medel om ansökan hade gjorts.

Självrisker

11. Trafikförsäkring gäller normalt utan självrisk. I några fall gäller försäkringen med *särskild självrisk*, se nedan.

- a** Självrisken är 1 000 kronor om föraren var under 24 år när skadan hände.
- b** Självrisken är 0,10 prisbasbelopp
 - om föraren kört fordonet utan giltigt körkort
 - om föraren enligt strafföreläggande eller dom som vunnit laga kraft
 - gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri
 - orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet
 - om föraren kört fordon för vilket körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman eller som haft körförbud på grund av utebliven besiktning. Färd till och från Svensk Bilprovning är dock tillåten
 - om fordonet använts för övningskörning.

Den sammanlagda självrisken i trafikförsäkringen får enligt TSL inte överstiga 0,10 prisbasbelopp för fysisk person.

Självrisk enligt punkt b ovan behöver dock inte betalas om det vid ratt-

fylleribrott framgår att dessa omständigheter inte medverkat till skadans uppkomst.

Du ska efter krav från oss betala den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisk. Vi kan överlåta en fordran på obetald självrisk till Trafikförsäkringsföreningen.

12. Du behöver inte betala någon självrisk

- vid utbetalning enbart för skadad ren eller hund
- om skadan hände medan fordonet var stulet eller olovligen tillgripet
- om skadan hände när polisman eller annan behörig person besiktigade fordonet
- om du kan visa att annan person än du själv eller föraren vållat skadan och vi inte kan visa att du eller föraren varit medvållande.

Egendomsskydd

Vad som ingår i egendomsskyddet

13. I detta avsnitt, punkterna 13-55, redogör vi för hur försäkringen gäller för den egendom du har försäkrat, det vill säga ditt fordon och den utrustning som ingår i skyddet. I egendomsskyddet kan ingå

- Brand
- Glas
- Stöld
- Vagnskada

Du ser i försäkringsbeskedet vilka av dessa försäkringar som ingår i ditt egendomsskydd. Där kan du också se om du har räddnings- och rättskyddsförsäkring (de försäkringarna hör inte till egendomsskyddet och beskrivs därför i särskilda avsnitt, punkterna 65-75 respektive 76-86).

Vilken egendom som är försäkrat

14. Egendomsskyddet gäller för det försäkrade fordonet som anges i försäkringsbeskedet samt normal tidstypisk utrustning i enlighet med ansökan, besiktningsprotokoll och fotografier som legat till grund för bedömning av fordonet då försäkringen tecknades. Egendomsskyddet gäller också för senare anskaffad egendom som skriftligen anmälts och godkänts av MHRF.

Fordonsdel och utrustning som du monterat av eller ännu inte monterat ingår. I försäkringsbeloppet ingår också reservdelar till det försäkrade fordonet, dock till ett värde av maximalt 1,0 prisbasbelopp. Se även krav på aktsamhet i punkterna 25 och 27.

För renoveringsförsäkring gäller skyddet även då du lämnat bort delar för renovering, förutsatt att ingen ersättningsansvarig finns.

Vem försäkringen gäller för

15. Försäkringen avser endast ditt eget lagliga ekonomiska intresse som försäkringstagare och ägare till den försäkrade egendomen. Skulle det visa sig att det är någon annan än du som äger fordonet gäller inte egendomsskyddet och någon ersättning kan inte betalas vid inträffad skada.

Vi har rätt att betala skadeersättning till

- säljaren om fordonet köpts på avbetalning eller kredit. Ersättning betalas då till säljaren/kreditgivaren intill dennes återstående lagliga fordran
- vi har rätt att betala skadeersättning till ägaren även då försäkringsplikten fullgörs av den förmyndare som registrerats i Vägtrafikregistret.

Brandförsäkring

16. Försäkringen gäller för skada genom brand. Vi ersätter också skada på elektriska kablar genom kortslutning men ej följdskador därav.

17. Vi betalar inte skada

- genom trafikolycka (själva brandskadan ersätts givetvis, men inte följdskador, till exempel genom dikeskörning – då gäller i stället vagnskadeförsäkringen)
- som hänt under tävling med fordon, träning för tävling, övningskörning, uppvisning eller liknande användning inom inhägnat tävlingsområde samt annat avlyst område (eller väg) avsett för tävling eller träning för tävling. Försäkringen gäller dock för oregistrerade fordon i maskindepåområde, dock inte i bandepå
- som hänt under evenemang arrangerat av annan än klubb ansluten till MHRF eller FIVA. MHRF kan efter skriftlig ansökan för Folksams räkning utfärda dispens för annat evenemang.

Dessutom gäller vad som anges i punkt 57.

Aktsamhetskrav

18. Elektriska kablar, bränsleledningar och komponenter ska vara fackmannamässigt monterade. Systemen ska av ägare eller annan lämplig person kontrolleras regelbundet, minst en gång per år, med hänsyn tagen till slitage och åldersförändringar.

För att värma eller torka fordonet får du bara använda anordning som vi godkänt för det ändamålet. Tillverkarens anvisningar ska följas.

Föreskrift som myndighet utfärdat för att förhindra eller begränsa skada, till exempel vid heta arbeten, och som gäller för fordonet eller den lokal där fordonet förvaras, ska iakttas.

Helförsäkrad bil och mc-bil ska vara utrustad med godkänd handbrandsläckare, lägst 13A 70BC (pulver eller 70B (koldioxid)). Dispens från krav på brandsläckare kan för Folksams räkning utfärdas av MHRF om särskilda skäl finns. Fordonet ska även vara försett med huvudströmbrytare eller batterifrånskiljare.

19. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 18 gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarigare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit

och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkt 128.

Självrisker

20. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Glasruteförsäkring

21. Försäkringen gäller för skada på vindruta, sidoruta eller bakruta som består i att rutan genombrutits, spräckts eller krossats. Skadan ska anmälas till Folksam eller MHRF innan byte av rutan sker.

Vi betalar inte skada

- som beror på slitage eller på anmärkning från Svensk Bilprovning
- som hänt vid kollision, vältning eller när fordonet körts av vägen. Då gäller i stället vagnskadeförsäkringen
- som hänt under tävling med fordon, träning för tävling, övningskörning, uppvisning eller liknande användning inom inhägnat tävlingsområde samt annat avlyst område (eller väg) avsett för tävling eller träning för tävling. Försäkringen gäller dock för oregistrerade fordon i maskindepå område, dock inte i bandepå
- som hänt under evenemang arrangerat av annan än klubb ansluten till MHRF, FIVA eller IHVO. MHRF

kan efter skriftlig ansökan för Folksams räkning utfärda dispens för annat evenemang.

Dessutom gäller vad som anges i punkt 57.

Självrisker

22. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked. Om rutan repareras är självrisken 200 kronor

Stöldförsäkring

23. Försäkringen gäller för skada genom stöld eller tillgrepp av fortskaffningsmedel. Vi betalar också skador som uppstått vid försök till stöld eller tillgrepp. Försäkringen gäller dessutom för skada som uppstått genom uppsåtlig skadegörelse i samband med sådan händelse.

Även delar eller tidstypiska tillbehör till fordonet ersätts.

Vi ersätter skada genom stöld av tidstypisk radioanläggning (och liknande utrustning). Mobiltelefon, biltelefon, kommunikations- eller polisradio ersätts inte. Maximalt ersättningsbelopp är 0,3 prisbasbelopp.

Med ”tidstypisk” avses sådan utrustning som fanns att tillgå när fordonet var nytt eller under de påföljande 20 åren.

Vid förlust av fordonet får du ersättning om det inte kommit tillrätta

inom en månad efter det att vi fått din anmälan om stölden.

24. Vi betalar inte skada

- om *någon i ditt hushåll* tar fordonet och använder det utan lov
- om någon annan som har tillgång till fordonet använder det utan lov.

Anmärkning till punkt 23 och 24

Begreppet *stöld* är definierat i brottsbalken. Det innebär att någon olovligen tar något som tillhör en annan person i avsikt att till exempel behålla eller sälja det.

Tillgrepp av forskaffningsmedel innebär att någon olovligen tar fordon som tillhör annan person för att använda det, men utan avsikt att behålla eller sälja det.

Om däremot någon som har tillgång till ett fordon använder det utan lov, är det varken stöld eller tillgrepp. Det är istället *olovligt brukande*, vilket innebär att någon olovligen brukar annans fordon som han redan har i sin besittning.

Försäkringen gäller inte heller vid bedrägeri- eller försakingringsbrott.

Med *någon som tillhör ditt hushåll* menar vi person som är folkbokförd och bor på samma adress som du, förutsatt att ni har gemensamt hushåll.

Aktsamhetskrav vid parkering och garagering

25. Fordonet ska, då det nattetid parkeras på hemorten, förvaras i låst utrymme för maximalt 30 fordon som är säkert ur brand- och stöldsynpunkt. Om utrymmet innehåller fler än 30 fordon kan MHRF för Folksamns räkning efter skriftlig ansökan utfärda skriftlig dispens.

Carport är inte godkänd som förvaringsplats.

Utänför hemorten ska fordonet lämnas eller garageras på så betryggande sätt som omständigheterna medger.

När du lämnar fordonet ska egendom som förvaras i det och inte är fast monterad vara inlåst i fordonet. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som ingen obehörig har tillgång till.

26. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 25 gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarigare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt.

Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 128

Aktsamhetskrav vid låsning av fordon

27. Finns ratt-, styr- eller växelspaks-lås monterat i fordonet ska detta låsas när fordonet lämnas och nyckeln till stöldskyddet får inte lämnas kvar i fordonet eller i närheten av det.

Löstagbar nyckel får inte lämnas kvar i fordonet eller i närheten av det då det parkerats. Motorcykel ska låsas med två skilda lås som är godkända av Svenska Stöldskydds föreningen (för moped och skoter räcker det med ett lås). Om bygel- eller kättinglås används ska låsbygeln eller kättingen omsluta två motstående ramdelar, till exempel båda gaffelbenen. Nyckeln till stöldskyddet får inte lämnas kvar i fordonet eller i närheten av det.

Nyckeln får inte förses med uppgifter om namn, adress eller registreringsnummer. Kraven på låsning gäller inte när fordonet förvaras i låst garage eller annan låst lokal som du ensam har tillgång till. Kravet på låsning gäller inte när fordonet förvaras i allmänt garage, där du måste lämna ifrån dig nyckeln till stöldskyddet. Kraven på låsning gäller inte heller när du har fordonet på verkstad för reparation eller service.

28. Bryter du mot aktsamhetskraven i punkt 27 höjs självriskens enligt nedan utöver ordinarie grundsjälvrisk.

Moped och skoter	2 000 kronor
Övriga fordon	5 000 kronor

Denna särskilda självrisk tillämpas inte vid enbart stöld av delar eller tillbehör.

Självrisker

29. Grundsjälvriskens framgång av ditt försäkringsbesked.

Vagnskadeförsäkring

30. Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller genom uppsåtlig skadegörelse av någon utomstående.

Några exempel på när försäkringen gäller:

Om du krockar, välter, kör i diket, råkar ut för snöoras eller fallande föremål, till exempel ett träd eller om fordonet skadas vid transport, till exempel på färja eller tåg.

31. Vi betalar inte skada

- som uppstått i samband med att fordonet använts för övningskörning
- som hänt under tävling med fordon, träning för tävling, övningskörning, uppvisning eller liknande användning inom inhägnat täv-

lingsområde samt annat avlyst område (eller väg) avsett för tävling eller träning för tävling. Försäkringen gäller dock för oregistrerade fordon i maskindepåområde, dock inte i bandepå

- som hänt under evenemang arrangerat av annan än klubb ansluten till MHRF, FIVA eller IHVO. MHRF kan efter skriftlig ansökan för Folksams räkning utfärda dispens för annat evenemang
- på fordonsdel med konstruktions-, fabrikations- eller materialfel, om skadan orsakades av felet
- som består i slitage eller beror på bristfälligt underhåll
- genom rost, frätning, köld, väta eller fukt. Vi ersätter dock skada som är en direkt följd av sådan händelse som anges i punkt 30
- som orsakats av smågnagare eller insekter.

Dessutom gäller vad som anges i punkt 57.

Aktsamhetskrav

32. Du ska se till att bilen inte körs när körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman.

33. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 32 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter

vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 128.

Aktsamhetskrav

34. Fordonet ska, då det nattetid parkeras på hemorten, förvaras i låst utrymme för maximalt 30 fordon som är säkert ur brand- och stöldsynpunkt. Om utrymmet innehåller fler än 30 fordon kan MHRF för Folksams räkning efter skriftlig ansökan utfärda skriftlig dispens.

Carport är inte godkänd som förvaringsplats.

Utanför hemorten ska fordonet lämnas eller garageras på så betryggande sätt som omständigheterna medger. När du lämnar fordonet ska egendom som förvaras i det och inte är fast monterad vara inlåst i fordonet. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som ingen obehörig har tillgång till.

35. Bryter du mot aktsamhetskraven kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till

och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 129.

Självrisker

36. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Särskild självrisk

- För fordon ägt av juridisk person gäller att fordonet endast får köras av den eller de personer vars namn meddelats till MHRF, eller annan person med utbildning och god körvana på fordonet. Om annan person kört fordonet vid skadetillfället utgår en särskild självrisk på 0,3 prisbasbelopp utöver ordinarie grundsjälvrisk.
- Om någon annan än försäkrings-tagaren, medlem av dennes familj eller annan person som själv har gällande MHRF-försäkring kört fordonet vid skadetillfället utgår en särskild självrisk på 0,1 prisbasbelopp utöver ordinarie grundsjälvrisk.

Korttidsförsäkring

37. Korttidsförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbeskedet. Försäkringen omfattar trafik-, brand-,

stöld-, glas-, vagnskade-, räddnings- och rättsskyddsförsäkring.

Korttidsförsäkringen gäller endast i Sverige och inte för fordon som ska exporteras.

Försäkringen gäller för hemtransport, direkt färd till och från verkstad, direkt färd till och från Svensk Bilprovnings närmaste lämpliga station samt till klubbens besiktningsman. I övrigt tillämpas villkoret för egendomsskyddet, räddnings- och rättsskyddsförsäkring.

Aksamhetskrav

38. Fordonet ska, då det nattetid parkeras på hemorten, förvaras i låst utrymme för maximalt 30 fordon som är säkert ur brand- och stöldsynpunkt. Om utrymmet innehåller fler än 30 fordon kan MHRF för Folksams räkning efter skriftlig ansökan utfärda skriftlig dispens.

Carport är inte godkänd som förvaringsplats.

Utänför hemorten ska fordonet lämnas eller garageras på så betryggande sätt som omständigheterna medger. När du lämnar fordonet ska egendom som förvaras i det och inte är fast monterad vara inlåst i fordonet. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som ingen obehörig har tillgång till.

39. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 38 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 128.

Självrisker

40. De självrisker som gäller framgår av ditt försäkringsbesked.

Uppställningsförsäkring

41. Uppställningsförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbeskedet. Försäkringen omfattar brand-, stöld-, glas- och rättsskyddsförsäkring samt vagnskada.

42. Försäkringen gäller endast när fordonet är oregistrerat eller avställt i Vägtrafikregistret. I övrigt tillämpas villkoret för egendomsskyddet och rättsskyddsförsäkring.

Aktsamhetskrav

43. Fordonet ska, då det nattetid parkeras på hemorten, förvaras i låst utrymme för maximalt 30 fordon som är säkert ur brand- och stöldsynpunkt. Om utrymmet innehåller fler än 30 fordon kan MHRF för Folksamns räkning efter skriftlig ansökan utfärda skriftlig dispens.

Carport är inte godkänd som förvaringsplats.

Utänför hemorten ska fordonet lämnas eller garageras på så betryggande sätt som omständigheterna medger. När du lämnar fordonet ska egendom som förvaras i det och inte är fast monterad vara inlåst i fordonet. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som ingen obehörig har tillgång till.

44. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 43 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 128.

Självrisker

45. De självrisker som gäller framgår av ditt försäkringsbesked.

Renoveringsförsäkring

46. Renoveringsförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen omfattar brand-, stöld-, glas- och rättsskyddsförsäkring samt vagnskada, dock inte om fordonet brukas.

I övrigt tillämpas villkoret för egendomsskyddet och rättsskyddsförsäkring.

Delar som lämnas bort för bearbetning ingår med försäkringens normala omfattning även då de är bortlämnade för arbete, förutsatt att ingen ersättningsansvarig finns.

Försäkringen gäller endast i Sverige men skyddet kan utökas om du behöver föra fordon eller delar utomlands. MHRF ska för Folksams räkning i förväg skriftligen ha beviljat utökat skydd.

47. Försäkringen gäller endast när fordonet är oregistrerat eller avställt i Vägtrafikregistret och inte brukas.

48. Rullande renovering

Rullande renoveringsförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbeskedet. Försäkringen omfattar brand-, stöld-, glas-, vagnskada, räddning och rättsskydd. Försäkringen kan endast tecknas för fordon som bevisligen är under renovering till ett

fullgott skick. I övrigt gäller samma krav som för en vanlig MHRF-helförsäkring.

För att fordonet ska få denna försäkring måste det vara i ett trafiksäkert skick. Med detta menas att eldragningar och bromsar måste vara i ett fullgott skick.

Man kan maximalt ha denna försäkring under två år.

Aktsamhetskrav

49. Fordonet ska på hemorten förvaras i låst utrymme för maximalt 30 fordon som är säkert ur brand- och stöldsynpunkt. Om utrymmet innehåller fler än 30 fordon kan MHRF för Folksams räkning efter skriftlig ansökan utfärda skriftlig dispens.

Carport är inte godkänd som förvaringsplats.

Utänför hemorten ska fordonet förvaras på så betryggande sätt som omständigheterna medger. När du lämnar fordonet ska egendom som förvaras i det och inte är fast monterad vara inlåst i fordonet. Fordonsdel eller utrustning som inte är fast monterad ska förvaras i låst garage eller annan låst lokal som ingen obehörig har tillgång till.

50. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 49 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till

förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 128.

Självrisker

51. De självrisker som gäller framgår av ditt försäkringsbesked.

Lagerförsäkring

52. Lagerförsäkring gäller om detta anges i försäkringsbeskedet. Försäkringen är en förstariskförsäkring avsedd enbart för orenoverade fordon samt orenoverade delar till dessa. Försäkringen omfattar inte egendomen om renovering har påbörjats eller delar för renovering av denna som har anskaffats.

Försäkringen omfattar brand, stöld, översvämning och uppsåtlig skadegörelse av utomstående.

Översvämning

Vi ersätter skada på fordonet samt delar genom att vatten strömmar direkt in i byggnaden från markytan genom ventil, fönster eller dörröppning vid skyfall, snösmältning, stigande sjö och vattendrag.

I övrigt tillämpas villkoret för egendomsskyddet.

Förteckning ska finnas över försäkrade fordon och delar med värdeangivelse samt fotografier. Även egendom som senare anskaffats ska anmälas skriftligen till MHRF.

53. Försäkringen gäller endast när fordonet är oregistrerat eller avställt i Vägtrafikregistret och inte brukas.

Aktsamhetskrav

54. Lagerförsäkrade fordon och delar ska förvaras i enskilt låst utrymme som har godkänt stöld- och brandskydd.

55. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 54 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 128.

Självrisker

56. De självrisker som gäller framgår av ditt försäkringsbesked.

Gemensamma aktsamhetskrav för egendomsskyddet

Aktsamhetskrav

57. Du ska se till att fordonet inte körs av förare som

- saknar giltigt körkort
- kan göra sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri

58. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 57 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 128.

Hur vi värderar och ersätter din skadade egendom

59. Vi ersätter din skada enligt de försäkringsvillkor som gällde för din försäkring på skadedagen.

60. Vi ersätter din ekonomiska förlust, dock högst med det försäkringsbelopp som framgår av ditt försäkringsbesked. Affektionsvärde eller annat värde av personlig natur ersätts inte.

61. Om en skada ska ersättas kontant grundas ersättningen på egendomens värde (marknadsvärde) omedelbart före skadan i allmänna handeln i Sverige. Om värdet inte kan fastställas ska fordonets värde i tillverkningslandet ligga till grund för ersättningen. Vid enbart skada på eller stöld av däck till fordon under 20 år, beräknas marknadsvärdet genom fasta åldersavdrag från nyanskaffningspriset. Vi gör inget avdrag under första året från utrusningen inköpt ny. Därefter drar vi av 20 procent per år men högst 80 procent.

Aktuell självrisk dras av efter det att åldersavdrag gjorts.

62. Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant eller repareras. Vi har även rätt att bestämma reparationsmetod. Vi har också rätt att avgöra var egendomen ska inköpas eller repareras. Vi övertar äganderätten till all egendom som vi ersatt. Kommer föremål som vi ersatt till rätta ska du genast lämna det till oss.

63. För husvagn betalar vi avbrottsersättning, om en skada som är ersättningsbar enligt villkor för egendomsskyddet medfört avbrott i påbörjad semesterresa.

Vi lämnar ersättning med 200 kronor/dag för den tid husvagnen inte kunnat användas under semesterresa, dock högst för tre veckor.

64. Vi betalar inte

- a** kostnad för förbättring eller förändring av fordonet som gjorts i samband med skadereparation
- b** merkostnader som beror på att du inte följt våra anvisningar om inköpsställe
- c** kostnad för lackering som inte motsvarar den lacktyp och den finish som fordonet ursprungligen hade, eller avvikande lackering som godkänts när försäkringen tecknades. Vi tar också hänsyn till lackens kondition då skadan hände. Vi betalar för tids- typisk varumärkes- eller mönster- skyddad firmasymbol eller reklam- text enbart om den för Folksams räkning godkänts av MHRF
- d** kostnad för lackering överstigande 1,5 prisbasbelopp
- e** eventuell värdeminskning efter reparation
- f** merkostnad genom att reservdelar fraktats på annat sätt än vad som är normalt, om vi inte godkänt detta
- g** normalt slitage när fordonet använts i samband med stöld eller annat olovligt tillgrepp av fort- skaffningsmedel

h förlust eller olägenhet på grund av att fordonet inte kunnat användas

i mervärdesskatt när försäkrings- tagaren är redovisningsskyldig för sådan skatt.

Räddningsförsäkring

65. Räddningsförsäkringen gäller för person- och fordonstransporter som blivit nödvändiga genom att du i samband med resa med det försäkrade fordonet råkat ut för sådana nödsituationer som anges i punkt 66.

Rese- och transportkostnader ska vara skäligen och göras med det billigaste transportmedel som går att använda med hänsyn till omständigheterna.

Om du ordnar transport med privat bil betalar vi ersättning enligt den skattefria milersättningen fastställd av Riksskatteverket.

Räddningsförsäkringen gäller också för tillkopplad släpvagn, till exempel husvagn.

Persontransporter

66. Om ditt fordon stulits, skadats eller fått driftstopp betalar vi kostnader för resa till hemort för förare eller passagerare. I stället för hemresa betalar vi kostnaden för fortsatt resa till bestämmelseorten om detta inte blir dyrare.

Vi betalar hemresan, dock längst till fordonets hemort, för passagerare som inte kan fortsätta resan därför att föraren drabbats av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit.

Fordonstransporter

67. Om ditt fordon råkat ut för skada enligt punkt 66 betalar vi kostnader för:

- a** bärgning till närmaste lämpliga verkstad eller reparation på platsen om detta inte blir dyrare
- b** bärgning till fordonets hemort om reparation inte kan utföras inom rimlig tid med hänsyn tagen till förhållandena i övrigt
- c** transport till fordonets hemort om fordonet måste lämnas kvar på grund av att förare eller passagerare drabbats av akut sjukdom, olycksfall eller har avlidit
- d** om driftstoppet beror på ej giltig försäkringsskada gäller maximalt bärgning till hemorten.

Alla transporter av fordonet *överstigande 100 km* ska godkännas av Folksam Jour innan transporten påbörjas. I annat fall kan du få stå för en del av kostnaden själv. Fordonet ska i första hand transporteras till säker förvaringsplats i avvaktan på slutlig transport till hemorten.

Vid transporter av fordonet *upp till 100 km* får bärgning ske direkt till hemorten utan föregående kontakt med Folksam Jour.

Hämtning av fordonet

Dessutom betalar vi resekostnad för en person från bostaden eller resmålet för hämtning av fordonet efter reparation eller då det kommit tillrätta efter stöld. Hämtningen ska du själv ordna, men vi ska först godkänna den.

Om det finns särskilda skäl kan vi ombesörja hämtningen.

Vi betalar inte

68. Räddningsförsäkringen betalar inte:

- a** bärgning från fordonets normala förvaringsplats eller uppställningsplats
- b** kostnader för förarens hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit
- c** kostnader för passagerares hemtransport om denne drabbas av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit
- d** kostnader som du skulle ha haft även om skadan inte uppstått
- e** kostnader som uppstått om orsaken till driftstoppet är bränslebrist
- f** högre kostnader för hämtning eller hemtransport än vad fordonet är värt när transporten görs
- g** kostnader som hänt under tävling med fordon, träning för tävling, övningskörning, uppvisning eller

liknande användning inom inhägnat tävlingsområde samt annat avlyst område (eller väg) avsett för tävling eller träning för tävling. Försäkringen gäller dock för ore-gistrerade fordon i maskindepå-område, dock inte i bandepå

- h** som hänt under evenemang arrangerat av annan än klubb ansluten till MHRF eller FIVA. MHRF kan efter skriftlig ansökan för Folksams räkning utfärda dispens för annat evenemang.

Aktsamhetskrav

69. Du ska se till att fordonet inte körs av förare som

- saknar giltigt körkort
- kan göra sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri

Du ska också se till att bilen inte körs när körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman.

70 Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 69 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen är lindrig. Se även punkten 128.

Självrisker

71 Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Hyrbilsförsäkring vid utlandsskada

72. Hyrbilsförsäkringen omfattar ersättning för hyrbil, vid resa utanför Sverige, om det försäkrade fordonet inte kunnat användas på grund av skada som är ersättningsbar enligt villkoren för egendomsskyddet.

Ersättning lämnas vid följande händelser:

- a** skadan eller stölden har hänt utomlands eller i Sverige under utresan
- b** fordonet har stulits och inte kommit till rätta inom ett dygn
- c** fordonet har skadats så svårt att det inte kan repareras inom tre arbetsdagar.

Ersättning lämnas från och med den dag avbrottet inträffade och under högst 21 dagar.

Vi betalar 100 procent av dygns- och kilometerkostnaden (exklusive självriskreducering) för hyra av bil hos biluthyrningsföretag som vi anvisat. Hyrbilen ska storleksmässigt vara minsta lämpliga fordon. Innan hyrbil kan beställas måste Folksam Jour eller SOS-International kontaktas och deras råd och anvisningar måste följas.

Vid skada ska återresa till hemorten, om detta är möjligt, anpassas så att du själv kan hämta och köra hem ditt fordon. Om du måste använda hyrbilen för hemresan betalar vi hyrbilskostnaden tills dess du kommer hem.

Om du i stället för att hyra bil väljer att vänta på ditt eget fordon, betalar vi skäliga merkostnader för övernattningskostnader på skadeorten.

Vi betalar inte

73. Hyrbilsförsäkringen betalar inte ersättning om resan är så kortvarig att den inte kräver övernattningskostnader utanför hemorten.

Begränsningar

74. Vi gör avdrag från hyrbilersättningen för avbrotts- eller stilleståndsersättning som du i samma skada har rätt att få från annan försäkring.

Självrisker

75. Självrisken framgår av ditt försäkringsbesked.

Rättsskyddsförsäkring

Vem försäkringen gäller för

76. Försäkringen gäller för det försäkrade fordonets ägare, brukare och förare – de försäkrade – i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den som brukat fordonet utan lov.

Vad försäkringen gäller för

77. Försäkringen gäller för tvist, som kan prövas som tvistemål (T-mål) av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen. Måste en tvist först handläggas av någon annan instans täcks inte kostnaderna för en sådan förberedande prövning av försäkringen. Om resning beviljas i nämnda mål gäller försäkringen också för detta.

Rättsskyddet gäller inte för kostnader för prövning i Trafikskadenämnen.

78. Försäkringen gäller för brottmål där den försäkrade misstänks, åtalas eller slutligen döms för

- brott som enligt lagen bara kan medföra bötesstraff, till exempel vårdslöshet i trafik
- vållande till annans död eller vållande till kroppsskada eller sjukdom.

Kan den som åtalas för grov vårdslöshet i trafik, grovt vållande till annans död eller till kroppsskada eller sjukdom, genom lagakraftägande dom visa att brottet inte bedömts som grovt, gäller försäkringen.

Vad försäkringen inte gäller för

79. Försäkringen gäller inte för

- tvister som enbart kan prövas av admi-

nistrativa myndigheter eller domstolar, till exempel länsstyrelse, länsrätt, kamrarrätt eller Regeringsrätten

- tvister som vid rättslig prövning handläggs som så kallat småmål. Med småmål menas tvister där värdet av vad som yrkas ligger under ett halvt prisbasbelopp. Beloppets begränsning gäller även för tvister utomlands. Tvist med Folksam om försäkringsavtalet omfattas dock
- tvister där du inte har ett befogat intresse att få din sak behandlad
- tvister med någon som du är eller har varit gift, registrerad partner eller sammanboende med
- tvister som har samband med överlåtna krav
- för uthyres del, tvister som avser anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av fordonet
- brottmål där misstanke om brott eller åtal till någon del avser uppsåtliga eller grovt vårdslösa gärningar, till exempel rattfylleri, grovt rattfylleri eller olovlig körning. Försäkringen gäller inte heller för tvist som avser skadestånd eller annat anspråk på grund av att den försäkrade begått, eller misstänks ha begått, sådana gärningar
- tvister som avser skadeståndsanspråk mot dig om skadeståndsskyldigheten kan omfattas av trafikförsäkring
- tvister som gäller personskadereglering så länge ersättning för ombudskostnader kan lämnas genom trafikförsäkring.

När försäkringen gäller

80. Huvudregel

Du kan få rättsskydd om försäkringen gäller när tvisten eller misstanken om brott uppkommer och om den då gällt oavbrutet i minst två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits i Folksam. Om du tidigare haft samma slags rättsskydds försäkring i annat bolag får du tillgodoräkna dig den.

Om du inte haft försäkring i två år

Om du när tvisten uppkommer har försäkring men inte haft den så lång tid som två år, kan du ändå få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott inträffat sedan försäkringen trätt i kraft.

Om din försäkring upphört

Om du inte längre har någon rättsskydds försäkring när tvisten uppkommer därför att försäkringsbehovet upphört kan du trots detta få rättsskydd genom försäkringen om den var i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott inträffade, och det därefter inte har gått längre tid än tio år. Beträffande preskription se punkt 144.

Var försäkringen gäller

81. Anspråket eller misstanken om brott ska ha sin grund i något som har inträffat inom försäkringens giltighetsområde, se punkt 5.

Ombud eller försvarare

82. För att få rättsskydd måste du anlita ett ombud eller en försvarare. Denne ska vara verksam nära din bostadsort eller den ort där förhandling sker. Ditt ombud ska vara en advokat eller en biträdande jurist anställd på en advokatbyrå.

Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Du och vi kan i så fall begära att Försäkringsförbundet inom ramen för sitt prövningsförfarande avger ett rådgivande yttrande i frågan om ombudets lämplighet

83. Vi har rätt att hos Sveriges Advokatsamfund påkalla skiljedom rörande skäligheten av det anlitade ombudets arvode och kostnader.

Vi har även rätt att begära prövning av skäligheten av advokats eller biträdande jurists arvode och andra kostnadsanspråk hos Försäkringsförbundets nämndekansli eller Försäkringsförbundets nämnd för rättsskyddsfrågor.

Om ombudet inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå kan Försäkringsbolagens nämnd för rättsskyddsfrågor pröva skäligheten av arvodes- och kostnadsersättning.

Vilka kostnader försäkringen ersätter

84. Vi ersätter endast sådana kostnader som är nödvändiga och skäliga. Vi ersätter inte kostnader som du kunde ha fått ersatta av staten eller av din

motpart. Ersättning kan lämnas även i tvister som förlikts eller av annat skäl aldrig kommer inför domstol.

Försäkringen ersätter

- ombuds och försvarares arvode och kostnader
- kostnader för nödvändiga utredningar som ditt ombud har beställt
- kostnader för bevisning i rättegång och skiljeförfarande
- expeditionskostnader i domstol
- rättegångskostnader som du har ålagts att betala till din motpart
- rättegångskostnader som du vid förlikning har åtagit dig att betala till din motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade fullföljts
- kostnad för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt.

Ersättning lämnas för skäligen tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet, respektive enligt brottmåls- och skadeståndstaxan. Som huvudregel utbetalas arvode och annan ersättning då ärendet har slutredovisats till Folksam. Allmänt å conto kan dock utbetalas om det finns skäl till det med hänsyn till det arbete som lagts ned i ärendet och till den tid som återstår innan ersättning kan fastställas. Betalning å conto sker inte oftare än en gång i halvåret.

85. Vilka kostnader som försäkringen inte ersätter

- värdet av ditt eget arbete, förlorad inkomst, resor, uppehälle eller andra omkostnader som du har haft
- kostnaden för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- merkostnader som beror på att du har anlitat flera ombud eller försvarare eller bytt ombud eller försvarare såvida det inte föreligger särskilda skäl
- ersättning till skiljemän
- kostnader som i avvaktan på prövning av liknande mål inte ska ersättas enligt 10 § 9 punkten rättshjälpslagen.

Har du tillerkänts ersättning i form av skadestånd som också får anses täcka advokatkostnader, får du inte ersättning ur försäkringen för dessa kostnader.

Högsta ersättningsbelopp

86. Vid varje tvist eller brottmål kan ersättningen högst uppgå till 100 000 kronor. Endast en tvist anses föreligga om

- du och annan försäkrad står på samma sida
- flera brister avser samma angelägenhet
- yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter.

Således kan en tvist föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

Självrisker

87. Självriskan framgår av ditt försäkringsbesked.

Särskilda villkor i MHRF-försäkringen

Moped

88. Med moped avses otrimmad moped av Klass II med typintyg, utfärdad före den 17 juni 2003. MHRF kan för Folksams räkning lämna dispens från detta krav.

Aktsamhetskrav

89. Ägare och förare av moped ska ha godkänd ålder och ha körkort för bil eller motorcykel.

90. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 89 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 128.

Tung lastbil

91. Med ändring av punkterna 66-67 gäller räddningsförsäkringen för transport av fordon samt förare och max två passagerare.

Aktsamhetskrav

92. Tung lastbil får inte köras med högre last än 50 procent av fordonets tillåtna maxlast.

93. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 92 kan vi göra avdrag på er-

sättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 128.

Dispens från kravet på tillåten maxlast kan för Folksams räkning utfärdas av MHRF om särskilda skäl föreligger.

Buss

94. Med ändring av punkt 66-67 gäller räddningsförsäkringen transport av fordon samt förare och max åtta passagerare.

Aktsamhetskrav

95. Buss får inte köras på allmän väg med fler än åtta passagerare. Under evenemang arrangerade av MHRF-ansluten klubb får dock fordonet framföras med passagerare upp till det antal som anges i fordonets registreringshandlingar.

Dispens för kravet på högst åtta passagerare kan därutöver, för varje enskild körning, lämnas av MHRF för Folksams räkning. För särskilda evenemang som inte arrangeras av MHRF ansluten klubb kan tilläggsförsäkring tecknas för tillfällig utökning av räddningsförsäkringen för fler än åtta passagerare.

96. Bryter du mot aktsamhetskraven i punkt 96 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 128.

Traktor

97. Med ändring av punkt 66-67 gäller räddningsförsäkringen transport av fordon samt förare.

Aktsamhetskrav

98. Ingen del av egendomsskyddet gäller då fordonet brukas utanför väg eller område avsett för personbilstrafik eller därmed likvärdigt område. Under evenemang arrangerade av MHRF-ansluten klubb får fordonet dock deltaga i aktiviteter avsedda för fordonstypen (till exempel plöjning).

99. Bryter du mot aktsamhetskraven i punkt 98 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 128.

Fordon som ska bevaras i orenoverat skick

100. Ett avtal om tilläggsregler ska undertecknas av försäkringstagaren och godkännas av MHRF innan försäkring kan tecknas.

Bakgrund och syfte

- 1 Fordonet ska vara från 1970 eller tidigare. Mycket restriktivt kan även senare fordon accepteras, men en utförlig motivering till detta ska i så fall lämnas skriftligen.
- 2 Fordonet ska vara godkänt av Svensk Bilprovning innan försäkring kan beviljas.
- 3 Fordonet ska vara maskinellt och mekaniskt i gott skick. Elsystem, bränslesystem och bromsar ska vara genomgångna.
- 4 Mindre ytrost kan accepteras, men inte genomrostade delar.
- 5 Fordonet ska inte ha en påbörjad yttre renovering, och en sådan ska inte heller vara planerad.
- 6 Besiktningssprotokollet ska vara noggrant ifyllt och ge en detaljerad bild av fordonets skick.
- 7 Bildmaterialet ska vara av hög kvalitet och tydligt visa fordonets samtliga delar.

Speciella regler vid inträffad skada.

- 1 Vid eventuell skada ska fordonet repareras så att resultatet blir så likt det tidigare som möjligt. Ägaren måste dock acceptera att delar som inte går att återställa till tidigare skick ersätts med annan sliten, renoverad eller ny del.
- 2 Vid karosskador lackeras endast de delar som blivit skadade. Övriga delar av fordonet lackeras inte. Önskar ägaren i samband med skada lackera även övriga delar av fordonet sker detta på hans bekostnad.

Fordon modifierat och/ eller ombyggt efter historisk förebild

101. Ett avtal om tilläggsregler ska undertecknas av försäkringstagaren och godkännas av MHRF innan försäkring kan tecknas.

Bakgrund och syfte

- 1 Fordonet ska vara ombyggt/modifierat till ett utförande, vanligen tävlingsutförande, som bevisligen förekom när fordonet var nytt, eller inom 10 år efter dess tillverkning. Mindre avvikelser kan accepteras, efter skriftlig motivering.
- 2 Fordonet ska vara från 1970 eller tidigare. Mycket restriktivt kan även senare fordon accepteras, men

en utförlig motivering till detta ska i så fall lämnas skriftligen.

- 3 Om fordonet ska ha helförsäkring ska det vara godkänt av Svensk Bilprovning i det aktuella utförandet (inklusive fälgar och däck) innan försäkring kan beviljas. Om andra fälg- eller däcktyper använts vid färd på väg, och skada inträffar, kan ersättningen nedsättas.
- 4 Besiktningssprotokollet ska vara noggrant ifyllt och ge en detaljerad bild av fordonets skick.
- 5 Bildmaterialet ska vara av hög kvalitet och tydligt visa fordonets samtliga delar.

Speciella regler vid inträffad skada.

- 1 Vid eventuell skada ska fordonet repareras så att resultatet blir så likt det tidigare som möjligt. Ägaren måste dock acceptera att delar som inte går att återställa till tidigare skick ersätts med annan sliten, renoverad eller ny del.
- 2 Vid karosskador lackeras endast de delar som blivit skadade. Övriga delar av fordonet lackeras inte. Önskar ägaren i samband med skada lackera även övriga delar av fordonet sker detta på hans bekostnad.

Aktsamhetskrav

102. Fordonet får inte köras på allmän väg med andra fälgar eller däck än de som godkänts av Svensk Bilprovning.

103. Bryter du mot aktsamhetskravet i punkt 102 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget blir normalt 25 procent, men kan i allvarliga fall bli större, till och med så stort att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inte något avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt 128.

**Blivande klassiker
(bilar och mc 10-19 år gamla)**

104. Med ”Blivande klassiker” avses bil eller motorcykel av utpräglad samlarfordonskaraktär som är mer än 10, men ännu inte 20 år gammal.

För att kunna teckna sådan försäkring måste ägaren ha, och i minst ett år ha haft, en gällande helförsäkring för ett fordon av motsvarande typ tillverkat för mer än 20 år sedan.

Krav på innehav av ett äldre helförsäkrat fordon av motsvarande typ kvarstår så länge den Blivande klassikerförsäkringen finns kvar.

Aktsamhetskrav

105. Samtliga aktsamhetskrav som för motsvarande fordon mer än 20 år gamla.

Allmänna bestämmelser

106. För försäkringen gäller försäkringsvillkor, försäkringsbeskedet samt försäkringsavtalslagen.

Information om Folksams behandling av personuppgifter

107. Folksambolagens verksamhet är försäkringar och sparande. Verksamheten står under tillsyn av Finansinspektionen. Huvudansvarig för behandlingen av dina personuppgifter är det Folksambolag du har avtal med. Uppgifterna används för förvaltning av ditt avtal och för ändamål som är nödvändiga i försäkrings- och sparandeverksamheten, såsom till exempel premieberäkning, statistik, marknadsföring och förebyggande av skador. Uppgifterna behandlas med sekretess, i enlighet med Folksams etiska regler.

Dina adressuppgifter och enkla grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksambolagen gemensamt kundregister för rationell administration; bland annat automatisk adressuppdatering, samordning av information till dig och marknadsföring.

Om du upptäcker felaktigheter i registrerade uppgifter vänder du dig till MHRF eller Folksam. För utdrag ur Folksams register skriver du till: Registerutdrag, Folksam, 106 60 Stockholm.

Skaderegistrering

108. För att minska försäkringsbolagens kostnader för ersättning som baseras på oriktiga uppgifter använder sig bolaget av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR).

Registret används endast i samband med skadereglering. Personuppgiftsansvarig för GSR är Försäkringsförbundet, Box 24215, 104 51 Stockholm.

När en skada anmäls till bolaget, anmäls denna (skadetyper, skadedatum, skade-, organisations- och personnummer) även för registrering i GSR. Det innebär att bolaget får reda på om du tidigare anmält skada hos något annat försäkringsbolag.

109. Vi äger rätt att i det för försäkringsbranschen gemensamma skadeanmälningsregistret (GSR) registrera anmälda skador med anledning av denna försäkring.

110. Folksam och MHRF (för Folksams räkning) har rätt att neka försäkring även i de fall då klubb tillstyrkt försäkring.

Avtalet och premien

111. Försäkringen gäller från och med den dag som anges i försäkringsbeskedet. Tecknas försäkringen samma dag som den ska börja gälla, gäller den från och med det klockslag den tecknades.

112. Försäkringen förnyas automatiskt för ett år i sänder om inte uppsägning har gjorts av dig som försäkringstagare eller av oss. Den förnyade försäkringen börjar löpa när tiden för den tidigare försäkringen går ut. Vill du i stället säga upp försäkringen från huvudförfallodagen behöver du inte ange någon särskild anledning. Uppsägning från vår sida när du begär förnyelse kräver däremot särskilda skäl enligt försäkringsavtalslagen. Tecknar du försäkring för ditt fordon i annat försäkringsbolag förnyas inte försäkringen.

113. Bryter du mot bestämmelserna för MHRF-försäkringen, till exempel användningssätt, klubbtilhörighet, kravet på karaktär av samlarfordon eller innehav av bruksfordon, kan din försäkring sägas upp. Du erbjuds då, om möjligt, annan försäkring i Folksam.

Förändring som väsentligt påverkar fordonets användningssätt, värde eller karaktär av samlarfordon ska skriftligen anmälas till MHRF.

114. Du kan säga upp försäkringen under försäkringstiden om det föreligger viss anledning som anges i försäkringsavtalslagen, till exempel om behovet av försäkringen upphör eller liknande omständighet inträffar. Du får också säga upp försäkringen vid skada att upphöra inom 14 dagar. Från

vår sida kan vi säga upp försäkringen under försäkringstiden bara om du eller den försäkrade grovt åsidosatt era förpliktelser mot oss eller om det finns synnerliga skäl. Om försäkringen sägs upp av dig eller av oss, får du tillbaka den del av premien som du har rätt till.

115. Försäkringen och premien bygger på de uppgifter som du har lämnat till MHRF.

Vi kan göra avdrag på ersättningen vid skada om du uppsåtligen eller oaktsamt har lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter eller underlåtit att anmäla ändringar i förhållanden som uppgets då försäkringen tecknades.

116. Du ska själv se till att MHRF vart tionde år får nya foton och nytt besiktningssprotokoll från klubben. Om fordonet vid en ny besiktning befinns vara i ett inte längre acceptabelt skick eller om vi inte får begärda uppgifter kan försäkringen sägas upp. Du erbjuds då, om möjligt, annan försäkring i Folksam.

Får vi inte in begärda uppgifter har vi rätt att inplacera försäkringen utifrån av oss förutbestämda regler eller säga upp försäkringen enligt punkt 113.

117. Upplyningsplikt

När du vill teckna, utvidga eller förnya försäkring ska du på vår begäran lämna upplysningar som kan ha bety-

delse för förfrågan om försäkringen ska meddelas. Du ska ge riktiga och fullständiga svar på våra frågor.

Om du inser att vi tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen ska du utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

118. Riskökning

Du ska utan oskäligt dröjsmål anmäla till oss om ett förhållande som har angetts i avtalet och som är av väsentlig betydelse för risken ändras.

119. Om du uppsåtligen eller av oaktsamhet eftersatt din upplysningsplikt punkt 117 eller anmälningsplikt 118 kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till den betydelse förallandet skulle ha haft för vår bedömning av risken, uppsåt eller den oaktsamhet som har förekommit och övriga omständigheter.

120. Ändring av premie och andra villkor kan vi normalt bara göra i samband med förnyelse av försäkringen. Om vi vill göra sådan ändring meddelar vi dig senast i samband med att vi sänder dig premiekravet så du har tid att bestämma dig om du vill godta ändringen eller låta försäkringen upphöra. Sådan premieänd-

ring som beror på ändrat riskförhållande har vi rätt att göra omgående.

121. Premie för nytecknad försäkring ska betalas inom 14 dagar efter den dag då vi sände dig premiekravet. Detsamma gäller tilläggspremie på grund av att försäkringen ändrats under försäkringstiden.

Premie för förnyad försäkring behöver inte betalas tidigare än en månad från den dag då vi sände dig premiekravet. Om premieperioden är högst en månad ska premien dock betalas på periodens första dag.

122. Om premien inte betalas i rätt tid och dröjsmålet inte är av ringa betydelse skriver vi och säger upp försäkringen att upphöra 14 dagar därefter. Samtidigt påminner vi dig om att om du betalar inom 14 dagar så fortsätter försäkringen att gälla.

Är det frågan om obetald tilläggspremie får vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie du tidigare betalat.

123. Betalar du premien efter det att försäkringen har upphört på grund av underlåten betalning anser vi att du har begärt ny försäkring från och med dagen efter den då premien betalades. Vi underrättar dig inom 14 dagar om vi inte vill bevilja ny försäkring.

124. Har du hindrats från att betala premie i rätt tid på grund av att du blivit svårt sjuk, berövats friheten eller inte fått ut lönen eller pensionen från din huvudsakliga anställning eller liknande hinder, fortsätter försäkringen ändå att gälla. Men den upphör om premie inte betalas inom en vecka efter det att hindret fallit bort och i vart fall när tre månader gått från den dag premien skulle ha betalats.

125. Skulle vi av någon anledning säga upp försäkringen, men du får vårt brev för sent på grund av omständigheter som du inte kunnat råda över, upphör försäkringen först en vecka efter det att du fått brevet. Försäkringen upphör dock alltid tre månader efter avsäändandet och detta gäller även om brevet inte kommer fram.

126. Vi kan överlåta en fordran på obetald försäkringspremie till Trafikförsäkringsföreningen.

Dubbelförsäkring

127. Har samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, är varje bolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade beviljat försäkring.

Du har dock inte rätt till högre ersättning från bolagen än vad som sammanlagt svarar mot skadan. Är

summan av ansvarsbeloppen större än skadan, fördelas ansvarigheten mellan bolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

Avdrag på ersättningen

Aktsamhetskrav

128. Försäkringen ger dig ett långtgående skydd vid skada. Du måste dock själv medverka till att skada inte inträffar. I villkoret finns några krav på aktsamhet som du måste följa för att inte riskera avdrag på ersättningen. Hur vi beräknar avdraget framgår vid respektive aktsamhetskrav i villkorstexten. Hänsyn tas till den betydelse förfarandet haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt.

Framkallande avförsäkringsfall

Försäkringen gäller inte för dig om du framkallat skadan uppsåtligen, eller i den mån du uppsåtligen förvärrat följderna av en skada.

Om skadan uppkommit eller dess följder förvärrats genom grov vårdslöshet från din sida kan vi göra avdrag på ersättningen. Detsamma gäller om du annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls.

Räddningsplikt

129. När en skada inträffar åligger det varje försäkrad att efter förmåga begränsa dess omfattning till exempel larma brandkåren vid brand och försöka rädda hotad egendom i den mån det kan ske utan fara. Rimlig kostnad för åtgärd att hindra följderna av en skada som hänt ersätts av oss vare sig åtgärden lyckats eller inte, i den mån du inte har rätt till ersättning från annat håll.

Det nu sagda gäller även om det är fråga om att hindra en skada som omedelbart hotar att inträffa. Där emot ersätter vi inte förebyggande åtgärder som till exempel kostnad för låsbyte vid förlust av fordonets nyckel.

Har du uppsåtligen åsidosatt dina skyldigheter att vidta räddningsåtgärder kan vi göra avdrag på ersättningen efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Detsamma gäller om du har åsidosatt dina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet.

Identifikation med den försäkrade vid tillämpning av punkt 128

Med ditt handlande likställs handlande av den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen.

Undantag från bestämmelser om avdrag enligt punkt 119 och 128 samt brott mot aktsamhetskrav

Vi gör inget avdrag vid

- ringa oaktsamhet
- handlande av någon som var allvarligt psykiskt störd eller som var under tolv år
- handlande som avsåg att förebygga skada på person eller egendom i sådant nödläge att handlandet var försvarligt.

Återkrav

130. I samma utsträckning som vi har betalat ersättning för skada övertar vi din rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

För trafikförsäkring gäller, att i samma utsträckning som vi har betalat ersättning, har vi enligt trafikskadelagen rätt att kräva tillbaka ersättning av den som vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet eller genom vårdslöshet i förening med rattfylleri eller grovt rattfylleri.

Dessutom kan vi enligt trafikskadelagen framställa återkrav mot innehavare av järnväg eller spårväg samt mot den som är ansvarig för skada enligt lagen om produktansvar.

Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti för någon typ av kostnader måste du betala till-

baka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättning från försäkringen.

Lag, garanti eller annanförsäkring

131. Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt lag, garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

Har du vid köp av egendom tecknat särskild försäkring, så gäller din fordonsförsäkring endast i den mån ersättning inte lämnas genom den särskilda försäkringen.

Krigsskador

132. Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution, upplopp eller uppror.

Om skadan hänt utanför Sverige tillämpar vi inte undantaget för krigsskador inom tre månader efter oroligheternas utbrott. Förutsättningen för att försäkringen ska gälla är dock att fordonet fanns i det drabbade området vid utbrottet och oavbrutet fram till den dag skadan hände. Dessutom får du inte ha tagit del i oroligheterna eller tagit annan befattning med dem som rapportör eller dylikt och inte heller låtit någon annan använda

fordonet för sådana ändamål. Under samma förutsättning betalar vi också förlust av fordon som konfiskerats eller måste lämnas kvar vid evakuering eller internering.

Atomskador med mera

133. Ersättning lämnas inte för skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess. Försäkringen gäller inte heller för skada genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorhandling.

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där den skadan uppstår, och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämra en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation

Dammbrott

134 Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med dammbrott.

Om skada inträffar

135. Anmäl till oss vad som hänt så snart som möjligt. Ta första kontakten med Folksam Företag/MHRF-försäkringen, 106 60 Stockholm. Du kan även kontakta MHRF, se adress sidan 43. Vid behov av omedelbar hjälp kontaktar du Folksam Jour.

Kontakta *inte* Folksams lokalkontor vid skador – alla MHRF-försäkrade fordons skador regleras av Folksam Företag/MHRF-försäkringen i Stockholm.

136. Stöld, tillgrepp av fortkaffningsmedel, skadegörelse eller skada som orsakats av annat okänt motorfordon ska också anmälas till polisen. Lämna oss en kopia av polisanmälan.

137. Skada som har hänt när fordonet transporterats på annat färdmedel ska också anmälas till transportföretaget.

138. För att vi ska kunna bedöma ditt ersättningskrav måste du ge oss upplysningar och handlingar som vi behöver såsom inköpskvitton, läkarintyg och så vidare.

Du är också skyldig att medverka till besiktning som vi vill utföra med anledning av inträffad skada.

Skadade föremål ska under skaderegleringstiden finnas tillgängliga för eventuell besiktning.

139. Om du bryter mot bestämmelserna i punkterna 135-138 och försummelsen medför skada för oss kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Vid ringa oaktsamhet görs inget avdrag.

140. Om du eller någon annan som begär ersättning vid skada uppsåtligt eller av grov vårdslöshet lämnar oriktiga uppgifter, förtiger eller döljer något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning kan vi göra avdrag efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

141. Reparation ska i förväg godkännas av oss. Våra anvisningar ska följas vid valet av reparatör, reparationsmetod och material. Vi kan företräda dig i förhållande till den som utför reparationen.

Du ska som ägare till fordonet, efter vårt medgivande, beordra reparation samt godkänna eller reklamera utfört arbete.

Dröjsmålsränta

142. Vi strävar efter att betala skador så snart det går och i de fall utredningen drar ut på tiden kan vi betala ersättning i förskott. Skulle det ändå, trots att du gjort vad som åligger dig och skadad egendom reparerats eller återanskaffats, dröja mer än en månad innan du får ersättning får du ränta på det belopp du är berättigad till.

Dröjsmålsräntan beräknas enligt 6 § räntelagen. Medan vi väntar på polisutredning eller värdering får du ränta enligt Riksbankens referensränta. Även sådan ränta beräknas från den tidpunkt som anges i första stycket. Vi betalar inte ut räntebelopp som understiger 100 kronor.

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighetens åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

Preskription

143. Du förlorar din rätt till försäkringsersättning om du inte väcker talan mot oss inom tre år från det du fick kännedom om att fordringen

kunde göras gällande och i varje fall inom 10 år från det att fordringen tidigast hade kunnat göras gällande. Om du anmält skadan till oss inom den tid som angetts här har du dock alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, räknat från den dag då vi meddelat dig vårt slutliga beslut i ersättningsfrågan.

Force majeure

144. Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndigheters åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

Vid frågor om försäkring eller skador

MHRF-Kansli

145. Kontakta MHRF-Kansli vid frågor om din försäkring 08-32 03 54, vardagar 10.00-16.00.
E-post: forsakring@mhrf.se

Skadeärende

146. Kontakta Folksam Företag/ MHRF-försäkringen vid inträffad skada 08-772 60 00, vardagar 08.00-17.00. Övrig tid, kontakta Folksam Jour.

Folksam Jour

147. Inom Sverige 020-45 00 00
Inom Norden + 46 771 45 00 00

Hjälp utanför Norden

148. Utanför Norden kan du också få hjälp av våra serviceföretag SOS International eller Europ Assistance, som har öppet dygnet runt. Du kan till exempel få hjälp med att ordna hemtransport vid olycksfall eller akut sjukdom.

SOS-International

Nitivej 6
DK-2000 Frederiksberg
Denmark
sos@sos.dk
Telefon +45-70 10 50 50
Fax +45-70 10 50 56

Europ Assistance

Box 44095
100 73 Stockholm
Sweden
folksam@europ-assistance.se
Telefon +46-8-587 717 76
Fax +46-8-660 23 90

Återbetalning vid förskott

149. Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti för någon typ av kostnader måste du betala tillbaka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättning från försäkringen.

Vi vill att du ska vara nöjd

Vänd dig först till handläggare

Om du har frågor, ta i första hand kontakt med din handläggare. Då har du möjlighet att få förklaringar och kompletterande upplysningar. Adress och telefonnummer finns i brevet från din handläggare samt ditt försäkringsbesked.

Om du skulle vilja gå vidare med ditt ärende, har du rätt att få det prövat.

Värdering av lös egendom

Vi brukar rådfråga en utomstående sakkunnig. Du har också möjlighet att begära att en värderingsman, förordnad av handelskammaren i länet, avger ett utlåtande. Det kostar pengar men kommer värderingsmannen fram till ett högre belopp än vad vi erbjudit, står vi för hela hans kostnad. I annat fall betalar du och vi hälften vardera upp till 2 000 kronor. Av överskjutande del behöver du sedan bara stå för 10 procent och vi betalar 90 procent.

MHRF-Försäkringens skadeprövningsnämnd

Du kan få ärendet prövat av MHRF-försäkringens skadeprövningsnämnd utom när det gäller särskilda frågor, till exempel vållande vid trafikolyckor eller medicinska bedömningar.

Adress c/o MHRF,
Anderstorpsvägen 16, 171 54 Solna,
telefon: 08-32 03 54, fax: 08-31 27 06.
E-post: forsakring@mhrf.se

Kundombudsmannen Folksam

prövar kostnadsfritt de flesta försäkrings- och skadeärenden. Det är en fristående och opartisk instans. Anmälan måste göras inom ett år från det att Folksam lämnat slutligt besked.

Adress: 106 60 Stockholm,
telefon: 020-65 52 53.
E-post: kundombudsmannen@folksam.se,
folksam.se/kundservice/omduintearnojd

Allmänna reklamationsnämnden, ARN

prövar kostnadsfritt de flesta tvister om privatpersoners försäkringar. Undantag är tvister som rör lägre belopp än 2 000 kronor samt medicinska bedömningar och vållande-frågor vid trafikolyckor. Anmälan till ARN måste göras senast sex månader efter det att Folksam eller Kundombudsmannen har lämnat slutligt besked.

Adress: Box 174, 101 23
Stockholm, telefon: 08-555 017 00,
www.arn.se

Tingsrätten

kan pröva din tvist med Folksam. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ofta ersätta en del av kostnaderna, men du måste i så fall kontakta advokat eller annat lämpligt ombud, som kan godkännas av Försäkringsbolagens rättsskyddsnämnd.

Konsumenternas försäkringsbyrå

ger kostnadsfri information och råd men prövar inte enskilda försäkrings tvister.

Adress: Box 242 15, 104 51, Stockholm,
telefon: 08-22 58 00,
www.konsumenternasforsakringsbyra.se

Kommunal konsumentvägledning

finns i många kommuner och ger kostnadsfri hjälp i försäkringsärenden.

Vänta inte för länge

Om du väntar för länge med att få din tvist prövad, kan du förlora din rätt till ersättning. Fordringen preskriberas därmed. För att undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten. I regel måste detta ske inom tre år från det att du fått kännedom om att fordringen kunde göras gällande, och i varje fall inom tio år

från det att fordringen tidigast kunde göras gällande.

Om du som privatperson anmält en skada före preskriptionstidens utgång, har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutligt besked från Folksam eller Kundombudsmannen Folksam.

Kontaktinformation

Folksam Jour (direkt hjälp vid skada)

Inom Sverige (dygnet runt) 020-45 00 00
Utanför Sverige +46-771-45 00 00

Folksam (frågor)

Folksam, 106 60 Stockholm
Telefon växel +46-8-772 60 00
Hemsida: folksam.se

MHRF-försäkringen (frågor, skador)

Tomtebogatan 33
S-113 38 Stockholm
Sweden

Telefon +46-8-32 03 54
Telefax +46-8-31 27 06
forsakring@mhrf.se
www.mhrf.se

Folksam (skador)

Folksam Företag/MHRF-försäkringen
S-106 60 Stockholm

Telefon +46-8-772 60 00
Telefax (skador inom Sverige)
+46-8-772 49 61
Telefax (utlandsskador)
+46-8-714 91 97

Kundombudsmannen Folksam

106 60 Stockholm

Telefon +46-8-772 84 30
Telefax +46-8-772 72 17

Tingsrätten

Adress och telefonnummer finns i telefonkatalogen.

Konsumenternas Försäkringsbyrå

Kungsgatan 50
115 87 Stockholm

Telefon +46-8-22 58 00
Telefax +46-8-24 88 91

Allmänna reklamationsnämnden

Box 174
101 23 Stockholm

Telefon +46-8-783 17 00
Telefax +46-8-783 17 01

SOS-International

Nitivej 6
DK-2000 Frederiksberg
Denmark

Telefon +45-70 10 50 50
Telefax +45-70 10 50 56
sos@sos.dk

Europ Assistance

Box 44095
100 73 Stockholm
Sweden

Telefon +46-8-587 717 76
Telefax +46-8-660 23 90
folksam@europ-assistance.se

folksam.se

